

ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БІЗНЕСУ

УДК 336.71
JEL Classification Q21
DOI 10.33111/EE.2021.46.BogunM

М. Bogun
*Lecturer at the Department
of Economics, Entrepreneurship
and Marketing
Cherkasy State Business College*

М.М. Богун
*Викладач кафедри економіки,
підприємництва та маркетингу
Черкаський державний
бізнес-коледж*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3151-8737>

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ БАНКІВ ЯК НЕВІД'ЄМНОЮ СКЛАДОВОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ. Розкрито економічний зміст поняття «стійкість банку» і показано його зв'язок з такими категоріями, як «стабільність», «ліквідність», «платоспроможність», «конкурентоспроможність»; досліджено фактори, що впливають на надійність і стійкість банків, а також визначено характер їх впливу; проведена оцінка показників фінансової стійкості банківської системи України. Виявлено недоліки організації роботи банків і їх вплив на економіку країни. З'ясовано, що банківська система відіграє важливу роль у формуванні Валового національного та внутрішнього продукту, оскільки відображає перерозподіл коштів між суб'єктами господарювання. Визначено напрями активізації банківської системи в Україні як невід'ємної складової національної економіки.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: фінансова стійкість банку, система управління фінансовою стійкістю, активи, зобов'язання, система оцінки фінансової стійкості банку.

MANAGEMENT OF FINANCIAL STABILITY OF BANKS AS AN INTEGRAL COMPONENT OF THE NATIONAL ECONOMY OF UKRAINE

ANNOTATION. The development of the country's economy and the improvement of the market mechanism of functioning necessitates the transformation and improvement of the banking system. In this aspect, the main task is to ensure the stability and reliability of banking

institutions that serve the economic processes in the country. Modernity imposes strict conditions on banks that will allow them to meet the criteria of a reliable and stable financial intermediary. In addition, banks operate under the influence of many factors, which ultimately determine the ability of the latter to meet the requirements for reliability and stability. Since banks serve most of the cash flows in the country and are directly involved in the formation of the money supply, negative fluctuations in their activities immediately affect the state of all economic entities. This makes it necessary to study the assessment and reliability of banks.

The article reveals the economic meaning of the concept of "bank stability" and shows its relationship with such categories as "stability", "liquidity", "solvency", "competitiveness"; the factors influencing reliability and stability of banks are investigated, and also character of their influence is defined; the indicators of financial stability of the banking system of Ukraine were assessed. Deficiencies in the organization of banks and their impact on the country's economy have been identified. It was found that the banking system plays an important role in the formation of gross national and domestic product, as it reflects the redistribution of funds between economic entities. The directions of activation of the banking system in Ukraine as an integral part of the national economy have been identified.

KEYWORDS. financial stability of the bank, financial stability management system, assets, liabilities, system for assessing the financial stability of the bank.

Вступ. Розвиток економіки країни і вдосконалення ринкового механізму функціонування обумовлює необхідність трансформації та вдосконалення банківської системи. В цьому аспекті головним завданням є забезпечення стабільності і надійності банківських установ, які обслуговують економічні процеси в країні. Сучасність висуває до банків жорсткі умови, які дозволяють їм відповідати критеріям надійного і стабільного фінансового посередника. Крім того, банки працюють під впливом багатьох факторів, які і визначають в кінцевому вираженні можливість останніх відповідати вимогам до надійності і стійкості. Оскільки банки обслуговують більшу частину грошових потоків у країні і беруть безпосередню участь у формуванні пропозиції грошей, негативні коливання в їх діяльності відразу впливати на стан всіх економічних суб'єктів. Саме це обумовлює необхідність дослідження питання про оцінки і забезпечення надійності банків.

Питання оцінки фінансової стійкості банків розглядається в працях економістів-класиків: Джонсона Ф., Коттера Р., Синки Дж. Ф., а також сучасних дослідників В. Маничев, В. Новікова, А. Курило, С. Зефірова, В. Григор'єва, М. Матівнікова, А. Буздальн, Л. Примостка, А. Незнамов, А. Кириченко, В. Кочеткова та

інших. Зокрема, останні приділяють більше уваги питанню оцінки стійкості банків, а направлення їх забезпечення і підвищення розглядаються поверхово. Але сучасні особливості функціонування вітчизняної фінансово-економічної системи та існування вагомих проблем у роботі багатьох, навіть системних, банків зумовлюють необхідність у дослідженні факторів, що викликають вплив на їх фінансовий стан, якісно виконувати свої функції і забезпечувати високий рівень надійності, а отже і стабільність національної економіки

Постановка завдання. Метою даної статті є розкрити економічний зміст поняття «стійкість банку» і показати його зв'язок з такими категоріями, як «стабільність», «ліквідність», «платоспроможність», «конкурентоспроможність», а також дослідити фактори, що впливають на надійність і стійкість банків, що в свою чергу формує характер впливу банківської системи на національну економіку.

Результати. Тлумачення терміну «фінансова стійкість», як правило, досить часто трактується залежно від контексту використання аналітичних методів і рівня розглянутих систем. Такий підхід характеризується відсутністю суворой обґрунтованості і чіткості визначень і досить часто стає причиною змішування понять і невизначеності категорії. Етимологія терміну «стійкість» базується на сталість стану, стійкості певних параметрів. У ширшому сенсі цей термін означає здатність системи виконувати свої функції всупереч дії ендегенних та екзогенних факторів.

Банківська стійкість — це здатність банку відповідати за своїми зобов'язаннями і забезпечувати прибутковість діяльності на рівні, достатньому для нормального функціонування в конкурентному середовищі. Національний банк України, виконуючи функцію регулятора фінансового сектора ринку, встановлює граничні значення нормативів, що характеризують стійкість банку.

Розглянемо основні наукові підходи до визначення фінансової стійкості банків, для того, щоб визначитися з основними характеристиками.

Стойкість банківської системи, на думку А.А. Затварської, полягає в збалансованості її складових, наявності взаємопов'язаних і взаємоузгоджених пропорцій між ними як у галузевому, так і в регіональному аспектах, а також збереження рівноваги та ефективного взаємозв'язку з фінансовими макроекономічної системою [1].

На думку Н.М. Шелудько, фінансова стійкість — це динамічна інтегральна характеристика спроможності банку як системи

трансформації ресурсів і ризиків повноцінно (із максимальною ефективністю і мінімальним ризиком) виконувати свої функції, витримуючи вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища [2].

Вчений О.І. Барановський, розглядаючи стабільність банківської системи, доводить, що це здатність протистояти зовнішнім і внутрішнім впливам, зберігаючи стійку рівновагу і надійність протягом часу [3].

Розрізняють три основних види фінансової стійкості банку в залежності від стабільності його роботи:

- нормальна стійкість, яка характеризується стабільною діяльністю, відсутністю неплатежів або затримки виконання своїх зобов'язань, стабільної рентабельністю;

- нестабільний фінансовий стан, що характеризується затримкою платежів, неможливістю своєчасно виконувати окремі свої зобов'язання, низьким рівнем рентабельності і т.д.;

- кризовий фінансовий стан, що характеризується регулярними неплатежами, наявністю простроченої заборгованості та ін. Кризовий фінансовий стан може призвести до неспроможності банку фінансувати поточну діяльність, здійснювати платежі і виконувати свої зобов'язання, а в кінцевому рахунку — до банкрутства.

Основними характеристиками стійкості банку є:

- базові характеристики — збереження організаційної цілісності та функціональності;

- самостійність цілей банку, що визначають напрямки його розвитку;

- корпоративна соціальна та екологічна відповідальність;

- здатність виконувати зобов'язання навіть в умовах негативного зміни внутрішнього і зовнішнього середовища.

Згідно з концепцією сталого розвитку фінансову стійкість банку слід розглядати як сукупність внутрішньої і зовнішньої складових (рис. 1).

Внутрішня фінансова стійкість банку — це такий стан, при якому забезпечується постійна платоспроможність, тобто банк гарантує виконання своїх зобов'язань перед клієнтами, а також має можливість прибутково розвиватися і фінансувати свою діяльність у довгостроковій перспективі. Звідси, фінансова стійкість пов'язана зі структурою балансу банку, ступенем його залежності від кредиторів і інвесторів, умовами, на яких залучені й обслуговуються ресурси банку. Зовнішня фінансова стійкість банку відображає його соціально-економічну значимість для конкретного

сегмента економіки (регіону, банківського сектора, країни) і впливає на його імідж і конкурентоспроможність у ринковому середовищі [4].

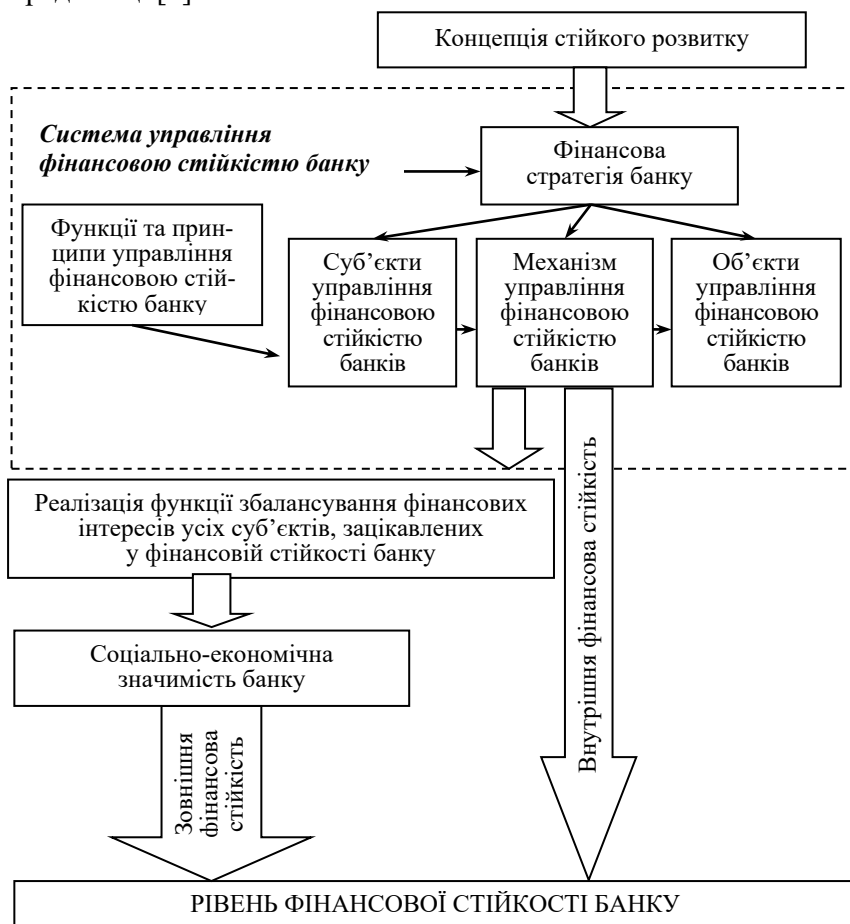

Рис. 1. Складові фінансової стійкості банку відповідно до концепції сталого розвитку [4]

Стабільність вітчизняної банківської системи, на наш погляд, можна охарактеризувати через дотримання граничних значень індикаторів економічної безпеки і фактичний стан виконання вітчизняними банківськими установами встановлених НБУ нормативів. Невиконання нормативів є індикатором потенційної загрози втрати ліквідності і платоспроможності банків.

Сутність механізму управління фінансовою стійкістю банків у значній мірі обумовлена змістом поняття «фінансова стійкість». Поняття «механізм» традиційно розуміють як «спосіб функціонування певної системи, тобто реалізації функцій її окремих елементів». Таким чином, механізм управління фінансовою стійкістю банків може бути визначений як сукупність методів та інструментів управління, які суб'єкти управління застосовують і направляють на забезпечення фінансової стійкості банків. Механізм управління фінансовою стійкістю є цілісною системою взаємопов'язаних елементів, які відображають відповідні заходи банківського менеджменту з управління фінансовою стійкістю.

Можна визначити такі складові блоки механізму управління фінансовою стійкістю банків:

- 1) суб'єкти механізму управління фінансовою стійкістю;
- 2) об'єкти механізму управління фінансовою стійкістю;
- 3) процес управління фінансовою стійкістю комерційних банків, який включає наступні елементи: етапи процесу управління (планування, аналіз, оцінка, регулювання та контроль); методи управління складовими компонентами фінансової стійкості комерційних банків [5].

Перший блок механізму включає суб'єкти управління, якими виступають відповідальні особи або групи осіб, органи банківського регулювання, які уповноважені приймати управлінські рішення і приймати відповідні заходи, щодо регулювання, проведення контролю всіх стадій процесу управління. Складовими елементами даного блоку є: по-перше, на мікроекономічному рівні (на рівні окремого банку) — члени Правління банку, члени Ради директорів банку, особи, керівники, команда менеджерів, які мають безпосереднє відношення до процесу управління фінансовими ресурсами і фінансовими потоками банку; по-друге, на макроекономічному рівні суб'єктом управління виступає центральний банк, зокрема Національний банк України, який виконує функції регулювання та нагляду за діяльністю комерційних банків відповідно до законів “Про банки і банківську діяльність” і “Про Національний банк” [6].

Другий блок механізму включає об'єкт управління, яким виступає фінансова стійкість банків у складі факторів впливу, які були розглянуті вище, і відображаються в показниках фінансового стану банку, а саме: рівень капіталізації; якість активів; якість зобов'язань; рівень платоспроможності та ліквідності; рівень прибутковості; якість управління капіталом, активами і зо-

бов'язаннями, платоспроможністю, ліквідністю та прибутковістю; рівень чутливості банку до ризиків і якість управління ними.

Третій блок механізму представлений процесом управління фінансовою стійкістю банків, який включає в себе кілька етапів. Зокрема, основними етапами є:

1) планування передбачає необхідність прогнозування майбутніх тенденцій, постановку цілей, визначення тактики і стратегії досягнення основної мети (забезпечення фінансової стійкості банку). Планування ґрунтується на результатах проведеного аналізу всієї сукупності факторів, які визначають і впливають на об'єкт управління даного механізму, а також можливі тенденції їх зміни в майбутньому;

2) аналіз основних елементів, що визначають стійкий фінансовий стан комерційного банку. Аналіз дозволяє виявити причинно-наслідкові зв'язки різних сторін діяльності банку. За допомогою проведеного аналізу можна швидко розрахувати, яким чином зміняться фінансові показники, що визначають рівень фінансової стійкості і відповідно до цього прийняти обґрунтоване управлінське рішення, яке спрямоване на її забезпечення;

3) оцінка і регулювання фінансової стійкості банків здійснюється за допомогою використання комплексу методів [5];

4) контроль полягає в здійсненні перевірки відповідності отриманих результатів запланованим показникам, оптимальні значення яких сприяють підвищенню рівня фінансової стійкості комерційного банку [7].

Система управління ризиками — одна з найважливіших аспектів управління фінансовою стійкістю, яка покликана забезпечити своєчасну ідентифікацію ризиків, оцінку ризиків і вжиття заходів щодо їх оптимізації, ефективну взаємодію підрозділів на всіх організаційних рівнях та уникнення конфлікту інтересів, що виникають у процесі управління ризиками [8].

Фінансова стійкість банків визначається зовнішніми і внутрішніми факторами. Зовнішні чинники грають важливу роль у регулюванні фінансового стану, до них відносяться: соціально-економічна ситуація в державі, правові аспекти безпеки банківської діяльності, стан кредитного ринку, грошова кредитна політика НБУ та фінансова політика держави. Найбільшого впливу фінансова стійкість банків відчуває від внутрішніх чинників, які є визначальними при формуванні основних фінансово-економічних показників і визначають, у кінцевому рахунку, капітальну, ресурсну, комерційну та організаційну структуру стійкості банків.

Український банківський сектор продемонстрував стійкість до коронакризи: банки високоліквідні, прибуткові, добре капіталізо-

вані, мають достатній запас міцності, щоб належним чином виконувати свої функції та підтримати економіку кредитними ресурсами. Уперше в історії під час кризи банки не стали фактором посилення економічної нестабільності, а навпаки — підтримують бізнес і сприяють відновленню економічного зростання.

На оновленій карті ризиків оцінка більшості ризиків залишилася незмінною. Утім, дещо знижено порівняно з червневими показниками кредитний ризик і ризик достатності капіталу, адже червневі очікування виявилися консервативнішими, ніж реальне проходження кризи банками.

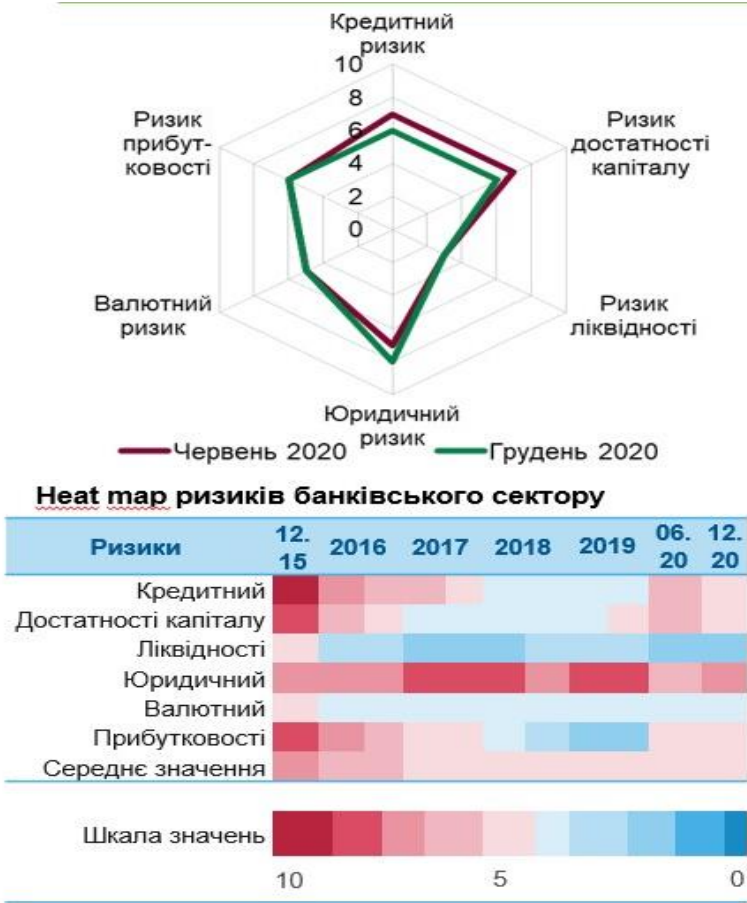

Рис. 2. Карта ризиків банківського сектору 2016–2020 рр. [9]

Національний банк вчасно задіяв низку антикризових інструментів, зокрема було відтерміновано введення додаткових регуляторних вимог, призупинено впровадження буферів консервації капіталу та системної важливості, щоб банки могли використовувати капітал понад мінімальний рівень для поглинання кредитних збитків і нарощування кредитного портфеля. Також банкам було рекомендовано проводити реструктуризацію кредитів боржників, які зазнали тимчасових фінансових труднощів. Саме завдяки ефективним заходам регулятора й банків кредитний ризик реалізувався в менших обсягах, ніж очікувалося.

З вересня кредитний портфель поступово зростає. Найжвавіше відновлення кредитування спостерігається в сегменті позик малому бізнесу та, попри кризу, в іпотечному кредитуванні. Ключовим сприятливим фактором для відновлення кредитування є зниження вартості позик для бізнесу та населення.[9]

Хоча зростання споживчого кредитування значно уповільнилося, водночас споживчі кредити й надалі забезпечують банкам значну частину доходів. Щоб стимулювати належне врахування переваг і ризиків роботи в цьому сегменті та збільшити стійкість банків до кредитних ризиків, НБУ підтверджує наміри впровадити вищі ваги ризику для незабезпечених споживчих кредитів.

Спираючись на індекс FinScore для банків, можна визначити перелік фінустанов, які отримали найвищий показник фінансової стійкості (у системі YouControl він позначається літерою А). У цей ТОП, сформований за підсумками їхньої роботи за перший квартал 2019 року, потрапило 13 банків. Важливо наголосити, що одним із критеріїв розрахунку індексу є “Доступ до ресурсів і надійність бенефіціара” банку. У ньому враховано, зокрема, можливість доступу до державних бюджетних ресурсів (для вітчизняних банків) і фінансової підтримки акціонерів (для іноземних). Щодо другого напрямку важливо, яка країна походження кінцевих бенефіціарів фінустанови, наскільки вони зможуть допомогти українським “дочкам” у разі кризи чи інших проблем. Адже, як показує досвід, жоден з банків, які належить до міжнародних європейських банківських груп, не став неплатоспроможним протягом нещодавнього банкопаду.

Те, що банк фінансово стійкий, не завжди означає, що він має найбільші показники за активами (залученими коштами, розміщеними та використаними з метою отримання прибутку і підтримання ліквідності), кредитами та депозитами. Загалом наразі

усі платоспроможні банки України мають більше 1,341 трлн грн активів, понад 573 млрд грн кредитів і майже 964 млрд грн депозитів. А “володіння” ТОП-13 найнадійніших банків за цими показниками дуже різняться (табл. 1).[10]

Таблиця 1

ТОП-13 БАНКІВ З НАЙВИЩИМ РЕЙТИНГОМ ДОВІРИ

Банк	MarketScore	Активи, млн грн	Кредити, млн грн	Депозити, млн грн
ІНГ Банк Україна	A	10 650	7 227	5 387
Креді Агріколь Банк	A	35 115	24 790	28 482
ОТП Банк	A	34 357	22 768	26 824
ПриватБанк	A	281 637	54 776	221 233
Прокредит Банк	A	21 075	16 678	12 165
Райффайзен Банк Аваль	A	74 919	45 939	55 571
Сітібанк	A	22 716	6 072	19 711
Укрсиббанк	A	49 238	22 807	37 573
Дойче Банк ДБУ	B	2 591	1 152	2 154
Ідея Банк	B	4 599	3 586	3 489
Піреус Банк МКБ	B	2 686	1 266	1 662
Правекс-Банк	B	4 791	767	2 600
СЕБ Корпоративний	C	1 913	755	1 301

Існуючі підходи до оцінки фінансової стійкості банку базуються на використанні таких методів: інтегральний, коефіцієнтний, рейтинговий і експертний. Підхід НБУ базується на порівнянні найважливіших характеристик банку з нормативним рівнем і віднесення банку до тієї чи іншої групи на основі експертної оцінки за критерієм відсутності негативних ознак. В сучасних умовах, що змінюються використання стандартного набору показників у тривалому періоді не дозволяє отримати достатньо інформації про фінансову стійкість банку. Тому одне з основних вимог до системи показників оцінки стійкості є динамічність її зміни відповідно до зміни цілей і обставин їх досягнення і орієнтованість на процес прийняття рішень.

Виходячи з вище перерахованої системи показників, проведемо оцінки фінансової стійкості банківської системи. (табл. 2).

Таблиця 2

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

№	Назва показника	Період, рік						
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Коефіцієнт надійності, %	17,74	17,68	17,30	17,12	15,05	14,78	13,13
2	Коефіцієнт фінансового важеля, %	761,47	676,51	664,32	584,04	578,05	565,72	563,60
3	Коефіцієнт достатності капіталу, %	15,07	15,02	14,75	14,62	13,08	12,88	11,61
4	Коефіцієнт загальної ліквідності, %	117,12	117,30	117,68	117,74	115,05	114,78	113,13
5	Коефіцієнт миттєвої ліквідності, %	27,76	28,87	29,64	29,06	23,13	22,36	24,18

З наведених у табл. 1, даних, можна зробити висновок про те, що протягом аналізованого періоду коефіцієнт надійності стабільно знижувався і станом на 01.01.2020 р. склав 13,13 %. Це свідчить про те, що банківська система України не може забезпечити свою діяльність власним капіталом і таким чином знижує свою надійність.

Щодо коефіцієнта фінансового важеля, то протягом 2013–2019 рр. значення даного показника поступово знижувався, що свідчить про зниження активності по залученню вільних коштів на фінансовому ринку, зобов'язання банків зростають швидше власного капіталу.

Аналізуючи дані табл. 1 щодо коефіцієнта достатності капіталу, можна зробити висновок про те, що даний показник зменшується і на початок 2020 року становив 11,6 % і це характеризує зменшення обсягу власного капіталу банків для покриття ризиків.

Про коефіцієнт загальної ліквідності можна сказати, що протягом аналізованого періоду він також знизився і станом на 01.01.2020 р склав 113,13 %, що характеризує зниження можливостей банку в погашенні зобов'язань сумарними активами.

Аналізуючи коефіцієнт миттєвої ліквідності протягом 2013–2020 рр., Можна сказати про нестійкою тенденції його зміни і на початок 2020 р. даний показник становив 24,18 %.

Висновки. У зв'язку з необхідністю підвищення ефективності банківської системи України та її ролі в національній економіці країни, проблема фінансової стійкості банків набуває особливо великого значення. Недостатня фінансова стійкість може призвести до неплатоспроможності банку, а в подальшому — до банкрутства. Тільки фінансово стійкий банк здатний максимально задовольнити потреби всіх економічних суб'єктів. Банки здійсню-

ють посередницьку функцію між власниками засобів і позичальниками через розподіл тимчасово вільних грошових коштів. У цьому випадку надійність і стійкість банку є гарантом раціонального використання і зберігання грошових коштів, що суттєво підвищує довіру до банківського сектору з боку кредиторів і вкладників. Таким чином, головним завданням для банків у сучасних ринкових умовах виступає проблема вдосконалення інструментів і методів, що забезпечують їх стійкість.

Пропонована система оцінки фінансової стійкості банку базується на обліку факторів і певних вимог, критеріїв. Комплексний облік конкретизованих складових внутрішнього і зовнішнього середовища, які впливають на фінансову стійкість банку, дозволить оцінювати її і регулювати за допомогою коректування управлінських рішень в процесі реалізації стратегії його розвитку.

Література

1. Затварська О. О. Банківська система України та основні напрями її розвитку: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н.: спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит». К.: Науково-дослідний фінансовий інститут при Міністерстві фінансів України, 2004. 19 с.
2. Шелудько Н. М. До визначення фінансової стійкості комерційного банку. Вісник Національного банку України. 2000. № 3. С. 40–43.
3. Барановський О. І. Стійкість банківської системи України. Фінанси України. 2007. № 9. С. 75–87.
4. Гальперіна Д.О. Порівняльний аналіз банківської системи України та деяких країн світу. Статистика — інструмент соціально-економічних досліджень: матер. конф. Одеса, 2015. С. 98–102.
5. Грубінка І.І. Особливості розвитку та сучасного стану банківської системи України в контексті державної монетарної політики. Вісник соціально-економічних досліджень. 2017. №10. С. 579–582.
6. Кількість комерційних банків в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/2018>
7. Корягіна Т.В., Сімон А.П., Телятник В.М. Причини та наслідки «очищення» банківської системи України в умовах кризи та економічної нестабільності. Економічні статті «Молодий вчений». 2016. № 12 (39). С. 759–762.
8. Огляд банківського сектору. Періодичні видання Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=80799454>
9. Показники банківської системи. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593
10. Рейтинг банков Украины: Прибыль за 2018 год. URL: <https://maanimo.com/rates/banks>
11. Рейтинг стійкості банків. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/>

12. Тарасова О.В. Стан і тенденції розвитку банківської системи України. Економіка харчової промисловості. 2014. № 3(23). С. 79–86.

References

1. Zatvarska O. (2004) Bankiv's'ka systema Ukrainy ta osnovni napryamy yiyi rozvytku [Banking system of Ukraine and the main directions of its development]: Author's abstract. DIS. for the tin. science. Stup. Ph.D.: Spets. 08.04.01 "Finance, money circulation and credit". K.: Research Financial Institute under the Ministry of Finance of Ukraine. 19 p.
2. Sheludko N. M. (2000) Do vyznachennya finansovoyi stiykosti komertsyynoho banku [To determine the financial stability of a commercial bank]. Bulletin of the National Bank of Ukraine. No. 3. P. 40–43.
3. Baranovsky O. I. (2007) Stiykist' bankiv's'koyi systemy Ukrainy [Sustainability of the banking system of Ukraine]. Finance of Ukraine. No. 9. P. 75–87.
4. Halperina D.O. (2015) Porivnialnyi analiz bankivskoi systemy Ukrainy ta deiakyykh krain svitu [Comparative analysis of the banking system of Ukraine and some countries of the world Statistics — a tool for socio-economic research. (Odessa, Ukraine,), pp. 98–102.
5. Hrubinka I.I. (2017) Osoblyvosti rozvytku ta suchasnoho stanu bankivskoi systemy Ukrainy v konteksti derzhavnoi monetarnoi polityky [Features of development and modern state of the banking system of Ukraine in the context of the state monetary policy]. Bulletin of socio-economic research. no. 10. pp. 579–582.
6. Minfin (2018) Kil'kist komertsyynyykh bankiv v Ukraini. [Electronic resource] Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/2018> (accessed 04 February 2019)
7. Koriahina T.V., Simon A.P., Teliatnyk V.M. (2016) [Features of development and modern state of the banking system of Ukraine in the context of the state monetary policy]. Economic Articles«Young Scientist». no. 12 (39). pp. 759–762.
8. Periodicals of the National Bank of Ukraine (2018) Overview of the banking sector. [Electronic resource] Available at: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=80799454> (accessed 02 February 2019)
9. Official site of the National Bank of Ukraine (2018) Indicators of the banking system. [Electronic resource] Available at: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=80799454> (accessed 02 February 2019)
10. The rating of Ukrainian banks (2018) Profit for 2018 [Electronic resource] Available at: <https://maanimo.com/rates/banks> (accessed 04 February 2019)
11. Minfin (2018) Rating of banks stability. [Electronic resource] Available at: <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/> (accessed 04 February 2019)
12. Tarasova O. V. (2014) Stan i tendentsii rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy [Status and trends of the banking system of Ukraine]. The economy of the food industry. no. 3 (23). pp. 79–86.

Стаття надійшла до редакції 30.03.2021 р.